

УДК 687.53.024.4:
7.012

DOI:10.30857/2617-
0272.2022.2.11.

САВІЦЬКА О. В.

Київський національний університет культури і мистецтв,
Україна

КРЕАТИВНІ КОЛОРИСТИЧНІ ТЕХНІКИ ЯК ОСНОВА СУЧАСНОГО ПЕРУКАРСЬКОГО ДИЗАЙНУ

Мета: дослідити основні креативні техніки фарбування, їхні види за технічними та технологічними прийомами; виявити образно-іміджеві особливості як визначники модних тенденцій в сучасній практиці перукарського дизайну у світі та в Україні.

Методологія. В статті використані візуально-аналітичний аналіз для опрацювання зразків та письмових джерел, типологічний – для виявлення критеріїв розподілу зразків та їхньої систематизації, порівняльний – для образно-стилістичного, конструктивно-композиційного аналізу різних зачісок як продукту дизайну.

Результати. Виявлено риси спільності та відмінності основних технік креативного фарбування волосся, що розподіляються за технологічними особливостями на градієнтний сегментарний та трафаретний способи. Розглянуто результати їхнього застосування, що демонструють риси подібності та відмінності візуального ефекту, зокрема завдяки технікам – піксельній, футуажу, колор-блокінгу. Виявлено роль технік та технологій у формуванні дизайн-ідеї та дизайн-проекті зачіски, а також можливості результату, що впливає на фактуру, кольорове та конструктивне рішення, вирішальні для формування образу/іміджу. На основі аналізу зразків зачісок, створених техніками креативного фарбування узагальнено підходи до їх художньо-композиційних рішень та дизайну, складено класифікацію типів композицій як конкретних дизайн-рішень.

Наукова новизна. Вперше сформовано характеристики основних технік та технологій креативного фарбування як об'єкту дизайну: систематизовано риси художньо-композиційних дизайнерських рішень зачіски, створених шляхом застосування технік «піксель», «футуаж», «колор-блокінг»; виявлено провідні тенденції розвитку конкретних різновидів креативного фарбування, зокрема футуажу, у світі та в Україні.

Практична значущість. На основі мистецтвознавчого аналізу креативного фарбування волосся, виявлено тенденції його розвитку у межах сучасного перукарського мистецтва, представлено ідеї проектних рішень, зазначено риси дизайн-продукту у ділянці зачіски, які, завдяки знанням технік та технологій, набувають високо естетичних рис, а разом з тим і значного клієнтського попиту.

Ключові слова: футуаж; градієнтні технології; сегментарні технології; колор-блокінг; піксельна техніка; дизайн-ідея; дизайн-проект.

Вступ. Фарбування волосся – один із важливих прийомів перукарського мистецтва. З розвитком хімічної промисловості, зокрема нових засобів для зміни кольору волосся, в дизайнерів-перукарів з'явилися нові можливості для створення зачісок із кольоровими рішеннями. Це не тільки суттєво впливає на проектування зачіски із застосуванням різних фарбувальних технік, а й дозволяє втілити неординарні творчі ідеї.

Особливим попитом користуються креативні техніки фарбування, які передбачають творчий, новаторський підхід до

створення зачіски як принципово нового типу продукту дизайну. Дизайн фактично «легалізує» право замовника на унікальність та індивідуальну неповторність його образу/іміджу. Якщо раніше кольорове фарбування волосся вважалося виключним привілеєм представників субкультур та екстремальної молоді, то нині це стало можливим практично для кожного: фарбування, у якому застосовується поєднання відтінків одного кольору або комбінацію багатьох кольорів доступні завдяки спеціальним прийомам та технікам.

До таких, зокрема, належить футуаж, який дозволяє замовнику досягнути суттєвих, подекуди радикальних, змін в образі-іміджі. Поряд із більш відомими техніками колорування, футуаж є способом сучасного креативного фарбування, що відрізняється підходами та способами роботи з волоссям, а саме застосування в процесі виконання трафарету.

Аналіз попередніх досліджень. В останні десятиліття дизайн зачіски набрав стрімкого розвитку, що ставить за необхідність наукового аналізу даної сфери діяльності. Так, у якості об'єкту дизайну зачіски розглянула С. Лубянська, яка не тільки торкнулася питання необхідності формування професійних знань та навичок у майбутніх спеціалістів, а й приділила увагу кольору в художньому проектуванні зачіски, його властивостям в аспекті поняття колориту й колірної гармонії. Однак, питання технік і технологій фарбування волосся, залишилося за межами даного дослідження [10].

Питання про функціонально-стильові ознаки зачіски з позиції самопрезентації, а також сучасні стилістичні та модні креативні ідеї в зачісках, поставили та в цілому вирішили О. Костюк та В. Яременко [6]. Зокрема, питанням формування іміджу/образу, в тому числі за допомогою зачіски, приділили увагу О. Костюченко, Р. Михайлова, О. Савіцька, Є. Федорова [11–13].

Перукарському мистецтву присвятили роботи Н. Горбатюк, О. Зінченко, Г. Откидач [3], Л. Гутиря [4], завдяки яким систематизовано матеріал з перукарської справи, в тому числі, частково, колористики. Так, розглянуто типи і види барбників та принципи роботи з ними, деякі техніки фарбування волосся, наприклад, креативні – трафаретна та піксельна, без деталізації процесу. Прийоми нанесення принту на прикладі оздоблень в дизайн-проекуванні одягу детально розглянуті А. Станко та О. Луцєвською принту, які також, виходячи із способів нанесення, дають класифікацію

[17]. Особливості застосування трафаретного способу також висвітлює Т. Касьян, у роботі, присвяченій розпису тканини технікою батік [5]. Алгоритм нанесення та специфіку трафаретного розпису на тканині також відстежено О.В. Кричевцовою, М.В. Кравчук, Т.В. Струмінською [9].

Базові основи колористики, види та способи застосування фарбників та деяких інших косметичних продуктів, стали предметом розгляду П. Юрченко [20]. На прикладі професійної італійської косметики для волосся Грін Лайт (Green Light) представленні базові види фарбування, а також можливості поєднання форми та кольору в колекційних моделях. Колір як складову композиційної побудови в біонічному формоутворенні зачіски розглянула Ю. Шмегельська [19].

Класифікація, призначення, особливості застосування засобів по догляду за волоссям у зв'язку із зміною кольору як продуктів косметики розглядали вітчизняні фахівці Л. Пешук, Л. Бавіка, І. Демідов [15], А. Башура, Н. Половко, Е. Гладух, Л. Петровська, І. Баранова, Т. Ковальова, А. Зуєва [1] та зарубіжні фахівці – Габрієлла Баки (Gabriella Baki), Олександр Кеннет (Alexander S. Kenneth) [21].

Аналіз джерел показує, що техніко-технологічні особливості застосування кольору, зокрема, в креативному фарбуванні як елемент дизайну зачіски залишалися поки що недостатньо розглянутими, що робить його актуальним для наукового вивчення.

Постановка завдання. В сучасних умовах розвитку перукарського мистецтва, у вітчизняній науковій базі майже відсутні дослідження, де аналізуються техніки та технології створення зачіски, без яких неможливо уявити тенденцій розвитку жодної галузі дизайну. Зокрема, це стосується способів креативного фарбування, що впливають на результат створення сучасного образу/іміджу та стилю як втілення дизайн-ідеї. Сформувати базу зразків та проаналізувати їх як втілення у

творчій перукарській практиці технік креативного фарбування волосся складає завдання даної роботи.

Результати дослідження та їх обговорення. Креативне фарбування – це творче кольорове оформлення зачіски, яке може бути нестандартним відносно обрання та поєднання кольору/ техніки, наприклад, яскравий моноколір або техніка із застосуванням більше двох кольорів – окремих пасом, нанесення на волосся різноманітних зображень, де фарбування за стійкістю може бути постійним (стійкі барвники) чи тимчасовим (тонуючі засоби). Така техніка вносить у зачіску неординарність і новизну, модернізує повсякденні зачіски, надаючи їм яскравості, динамічності, розмаїття і в результаті робить образ неповторним.

Серед прихильниць креативного фарбування Дженніфер Еністон, Ріанна, Кейлі Куоко, Анджеліна Джолі та інші знаменитості [8].

В сучасній перукарській практиці використовують низку технік фарбування, які за технічними та колористичними характеристиками, можна віднести до креативних. Відносно новими, при цьому, вважаються градієнтні та сегментарні технології.

Градієнтні технології фарбування передбачають створення на волоссі ефекту плавного переходу кольору, де градієнт від темного тону до світлого по відношенню до напрямку волосся може бути прямим та зворотнім, в залежності від використаних кольорової гами. Градієнтні техніки можуть розглядатися і як повсякденне салонне фарбування, і як креативне. Для створення градієнту волосся зазвичай обробляють знебарвлюючими засобами, далі – тонують в потрібний відтінок. Для отримання кольорового тонуювання використовують стійкі, напівстійкі та тимчасові барвники. Найвідоміші градієнтні технічні прийоми – омбре, балаяж, шатуш (рис. 1).

Сегментарні технології передбачають фарбування волосся блоками за певною схемою, де обов'язково враховують розподіл

волосся у вільному падінні, фарбують різні зони у задуманих відтинках, що дає в результаті геометричний кольоровий малюнок із перетіканням кольору з одного відтинку в інший. Кольорові сегменти (блоки) можуть бути близькими за тоном чи контрастними.

Блочна техніка передбачає поєднання схеми фарбування с технічною схемою стрижки та укладання волосся. [7] Таке фарбування ефектно виглядає на асиметричних стрижках та стрижках-трансформерах. В останньому варіанті, за допомогою створення дизайн-моделі пасма фарбуються так, щоб досягнути ефекту контрастного підсвічування при звичайному способі укладання волосся, тоді при перечісуванні зачіски відкривається яскравий сегмент. Основні вимоги до створення такого фарбування – це точність поєднання форми стрижки та схеми фарбування, орієнтація на форму обличчя, щільність та текстуру волосся. Блочне фарбування виконується за допомогою вертикальних ліній на короткому волоссі та горизонтальних ліній – на довгому та середньої довжини (рис. 2).

Популярні креативні техніки в останнє десятиліття заступили інші, які полягають у нанесенні на сегменти волосся декоративного зображення за допомогою піксельної техніки або футуажу, що демонструють дещо інші результати.

Відносно новим видом технік є *піксельне* фарбування волосся. Ідея відтворення пікселей на волоссі належить дизайнерам зачісок Хосе Луїсу Альмендралю, Марко Антоніо Рестрепо і Хорхе Кансеру із студії краси X-presion, яку вперше продемонстрували на власному шоу у Мадриді в восени 2015 р. [16].

Піксельна техніка – це нанесення зображення у вигляді нестандартних строкатих геометричних фігур на базовий природній або косметичний колір волосся за допомогою кількох контрастних (ахроматичних і хроматичних), яскравих кольорів, нанесених шарами один під одним. Перевагами такого фарбування є нанесення

зображення на певну зону зачіски, що не вимагає обов'язкового фарбування всієї довжини волосся. Така техніка може виконуватись різними групами хімічних фарбників, що прямо впливає на стійкість фарбування. Зображення та кольорова гама може підбиратися в кожному випадку індивідуально, в залежності від дизайнерського бачення майстра або бажань клієнта. Використовують графічний шаблон або авторську розробку. Цікавим ефектом техніки є варіант потаємного нанесення зображення, що використовують, наприклад, в зачісках-трансформерах, коли унаочнення зображення залежить від зачісування волосся. Цей варіант використовують там, де передбачений корпоративний дрес-код, за яким не дозволяють застосування креативності у зачісках. Така техніка виконується тільки на прямому волоссі. Небажане її застосування і на пористій структурі. Виконання такого фарбування вимагає від майстра творчих здібностей та професійних навичок. Окрім того, фарбування волосся у яскраві кольори передбачає особливо ретельний догляд за збереженням кольору та його своєчасну корекцію. Також така зачіска вимагає обробки волосся засобами для стайлінгу в зоні зображення, для фіксації. Варто також враховувати, що для запобігання зміщення акценту із зачіски на інші складники образу, важливо дотримуватися правил поєднання макіяжу і одягу: в даному випадку – прагнути мінімалізму.

Техніка виконання піксельного фарбування відбувається за певними алгоритмами дій, які включають етапи вибору малюнку, вибору кольорової гами, діагностики структури та стану волосся, визначення виду фарбування, фарбників і послідовності виконання фарбувальних робіт (знебарвлення, фарбування або тонування). Дане фарбування виконують із застосуванням трафарету або без нього, за допомогою волоссяних пензлів, паралонових пензлів, губок, аерографу. Технологічний процес залежить від обраного способу. Піксельне зображення

наносять на базовий колір (світле або темне тло), в ідеалі – на геометричну стрижку середньої довжини волосся (рис. 3).

Інша техніка – *футуаж*, запозичена з графіті: за допомогою трафарету на волосся наносять різноманітні малюнки та візерунки. Цю назву та сам винахід приписують стилісту з Каліфорнії Джанін Кер, яка стала практикувати даний тип фарбування з 2011 р. [18].

Її ідею підхопив і поширив колорист Деніел Мун, відомий як стиліст американського виконавця хіп-хопу, продюсера Кан'є Уеста та американської моделі та бізнесвумен Кайлі Дженнер, які саме й поширили футуаж у широких колах своїх колег та шанувальників. Нині трафаретне фарбування – тренд, без якого не обходиться жодний музичний фестиваль та соціальні мережі. Винайдення стилістами все більш примхливих технік, перетворили його на модний тренд, якому нині віддають належне зірки кіно, естради, YouTube. Прикладом трафаретного фарбування став образ реперши Megan Thee Stallion, яка з'явилася у кліпі «Cry Baby» (2020) в перуці з рожевими і блакитними квітами, створеною для неї стилістом Келлоном Деріком. Серію знімків із волоссям, розфарбованим кольоровими смугами в Instagram розмістила співачка Ріанна. А законодавиця моди Dua Lipa в Instagram оприлюднила серію світлин де її знову блондоване волосся прикрашають кольорові серця [14].

Футуаж має особливість: він дозволяє не змінювати кардинально звичний імідж, а створити його лише на один вихід шляхом потаємного нанесення у зачісці-трансформері. Футуаж-композицію повторити неможливо, вона унікальна, виключна. З технічної точки зору позитивним є те, що для нанесення зображення трафарету підходить будь-який колір волосся. При цьому процедура є відносно безпечною, адже фарбуванню підлягає поверхня обмеженої ділянки, без залучення усієї маси волосся та коренів.

Технологія футуажу має певні відмінності від інших, наприклад, сегментарного фарбування. Так, при сегментарному фарбуванні волосся розподіляється на блоки за певною схемою, які фарбують обраними кольорами, які можуть бути як близькими за тоном, так і контрастними, завдяки цій техніці можна підкреслити форму зачіски, особливо асиметричні та стрижки-трансформери.

Завдяки локальному фарбуванню можна досягти ефекту підсвічування певної ділянки, на якій при перечісуванні відкриється прихований яскравий креативний сегмент. Ця техніка передбачає застосування дизайнером зачіски просторового мислення, щоб при створенні попереднього ескізу та технічної карти фарбування передбачити розташування фарбованого сегменту в майбутній зачісці. Ця техніка фарбування неможлива для виконання на рівномірно зстриженому волоссі.

Якщо в яскравий колір або поєднання кольорів фарбують окремі пасма, основна маса волосся залишається або недоторканною або фарбується в основний обраний колір. На світлому волоссі будуть гарно виглядати прядки рожевої, жовтої, помаранчевої гами, а також фіолетові відтінки – кольору фуксії, лавандові, ніжно бузкові. Розкіш темного волосся підкреслить насичений зелений, яскрава фуксія і весь спектр синього – від кольору морської лазури до ультрамарину, тобто діапазону від блакитного до фіолетового. Локони для тонування обираються довільно. Можна окрасити всього кілька прядок у обличчя або ж розкидати кольорові сполохи по всій голові.

Градентні техніки, на відміну від футуажу, передбачають побудову майбутнього колористичного рішення з урахуванням кольору шкіри та очей моделі, тип волосся, його фактуру, структуру, в напрямку досягнення градації кольору одного тону від світлого до темного.

Якщо порівнювати піксельне фарбування волосся з футуажем, то

спостерігається багато схожих характерних прийомів. Обидві техніки передбачають нанесення зображення на поверхню волосся використовуючи тло будь-якого кольору. Техніка піксельного фарбування передбачає пошарове нанесення за певною схемою фарби, з використанням спочатку знебарвлення, а потім тонування, в результаті чого з'являється геометричний «орнамент». Найчастіше, але не завжди, для виконання цього фарбування використовується трафарет.

При зверненні до футуажу, ідея полягає в отриманні певної кольорової композиції, елементами якої може бути яка завгодно схема і будь-яке її творче рішення. Обравши техніку трафаретного фарбування можна перетворити власне волосся у справжній арт-об'єкт, подібний до принту абстрактно, геометричного, предметного, етнічного, флористичного, анімалістичного типу [17].

Особливо ефектно трафаретне фарбування виглядає на прямому волоссі, як довгому, так і короткому (рис. 4), адже на кучерявому волоссі не можливо отримати чітких ліній малюнку, в той час, як на рівному малюнок позбавлений викривлень і добре «читається». Водночас, фахівці стверджують, що найвигідніша геометрична стрижка середньої довжини (рис. 4). Для в'юнкого та хвилястого волосся футуаж можливий лише у випадку, якщо його попередньо випрямити. Неприйнятною для трафарету є також будь-яка «пухнатість», яка також позбавляє малюнок чіткості.

Трафаретне фарбування можна розробити (прорахувати) під певну форму зачіски та її укладання. Наприклад, нанесення зображення на зібране волосся у хвіст, на асиметричний чубчик, з одного чи з обох боків відносно проділу, вимагає дотримання цих позицій і надалі, адже у них композиція футуажу буде «читатися» найкраще і найвигідніше. Переваги трафаретного фарбування полягають в унікальному неповторному малюнку; незалежній позиції щодо довжини і кольору волосся.

Технічно футуаж представляє собою використання трафарету з шаблоном завданого зображення, за яким саме накладається фарба. Шаблон використовують на основі рисунку-ескізу, який замовляють або створюють самостійно у вигляді, силіконової, пластикової, металевої (фольга) форми-трафарету. На форму наносять бажаний рисунок, який вирізають по внутрішньому контуру. Трафарет прикріплюють до обраної ділянки волосся, на відміну від сегментарного або градієнтного виду фарбування, коли для нанесення фарби використовують пластикові або силіконові «матриці», пластини с прорізами крізь які протягують пасма. Отже, трафаретну техніку самостійно виконати неможливо, виключення – нанесення нескладного однотонного зображення за допомогою кольорового лаку-спрею.

Технологія футуажу наступна. Перед тим, як приступити до фарбування волосся за допомогою трафарету, пасма вимитого та просушеного волосся обраної ділянки добре прочісують, злегка обробляють за допомогою лаку для фіксації поверхні, що запобігає уникнути нечіткості зображення та контурів. Трафарет фіксують в потрібній зоні за допомогою шпильок або затискачів. В залежності від рівня глибини тону похідного кольору (природнього або косметичного), а також від кольорового рішення майбутнього зображення, можливе попереднє використання знебарвлюючих засобів. Після знебарвлення певної ділянки необхідно повторно зафіксувати трафарет так, щоб внутрішні контури рисунку на трафареті та контури знебарвленої ділянки співпали.

Наступний етап – нанесення фарбуючої суміші. Якщо зображення одноколірне, то в залежності від обраного фарбника, це робиться за допомогою або пензлика, або паралонової губки, або лаку-спрею або аерографу на всю поверхню рисунку на трафареті. Контури зображення картини-трафарету с прорізнаними отворами промальовують гнучким пензлем.

Зображення, де передбачено нанесення кількох відтінків, заповнюють першим кольором частково, після чого наносять інші тони фарби. Важливо залишити між різними відтінками відстань в кілька міліметрів. Після закінчення часу витримки, фарбник змивається та обробляється кислотним ополіскувачем для нейтралізації процесів фарбування та фіксації кольору, окрім тих випадків де змивання фарбника не передбачається (кольорові крейди, лаки-спреї, туші). Щоб зображення бездоганно виглядало в кінцевому результаті, волосся на якому його виконують повинно бути здоровим та доглянутим.

Трафарети для фарбування, які готують завчасно, можуть містити готові трафарети та створені за індивідуальним проектом на замовлення. У практиці найчастіше використовують готові трафарети у вигляді принта. Серед принтів, які користувалися популярністю у 2020-2021 рр., були «пав'ячий хвіст», «плями леопарда», шкіра пітона та ящірки, «шахова дошка», «небесні хмаринки», «шотландка», що тяжіють до орнаментально-візерунчатих композицій.

Водночас, футуаж передбачає відтворення на волоссі будь-яких зображень у стилістиці реалізму, класичних художніх стилів, включно із творами мистецтва. Футуаж також легко оперує всіма можливостями стилізацій, що поєднує цю техніку із тату, яке наносять на людське тіло.

Футуаж характеризує певна колористична свобода. У цьому футуаж схожий на сегментарне та піксельне фарбування. Фарбувальна методика футуажу так само передбачає роботу з пасмами волосся, яким можна надати декілька контрастних або близьких за тоном відтінків. В залежності від складності зображення, мінімально використовується два кольори (перший – однотонне зображення, другим виступає колір тла на яке воно наноситься), що контрастують один з одним, в інших варіантах, перукар-дизайнер застосовує до восьми – десяти відтінків.

Рис. 1. Градієнтні техніки: а – робота дизайнера зачіски Кімберлі Ібботсона (Kimberly Ibbotson), 2022 [@kimberlytayhair]; б – робота дизайнера зачіски Мер Шіпані (Meg Schipani), 2021 [@shmeggsandbaccon]

Рис. 2. Сегментарне фарбування: а – робота стиліста Емми Сіммонс (Emma Simmons), макіяж візажиста Поли Джей Максвелл (Paula J Maxwell), 2022 [@emmasimmonshair, @p.j.maxwell]; б – робота перукаря Ван Юнь (Wan Yun), макіяж – стиліст-візажист Кай Кендра (Cai Kendra), 2021 [@ally740722, @kenzotsai]

Рис. 3. Піксельне фарбування: а – робота команди X-presion, 2021 [@xpresioncreativos]; б – робота команди X-presion, 2017 [@xpresioncreativos]

Рис. 4. Футуаж на короткому волоссі: а – робота дизайнера зачіски, колориста Джой Джонсона (Joy Johnson), 2021 [@joyful.hair]; б – робота перукаря Жанін (Кортес) Кер (Janine (Cortez) Ker), 2021 [@janine_ker_hair]

Рис. 5. Футуаж на волоссі середньої довжини: а – робота дизайнерів зачісок Адам Брайант і Шерон Пік (Adam Bryant & Sharon Peake), 2021 [@ Ethos Hairdressing]; б – робота дизайнера зачісок, колориста Шеннон Романо (Shannon Romano), 2021 [@_p_i_g_m_e_n_t_]

Рис. 6. Колор-блокінг: а – Кейсі Вествуд (Casey Westwood), макіяж візажист Софі Кокс (Sophie Cox), 2021 [@caseys_hairx @sophiesoxmakeup]; б – зачіска дизайнер зачіски, колорист Катя Самуелс (Katy Samuels), 2021 [@ k.s.colors]

Якщо при сегментарному фарбуванні майстер дотримується однієї колористичної теми, надаючи їй обмежених контрастів, то у трафаретному фарбуванні допустимо обирати найрізноманітніші кольори та фарби. При блочному фарбуванні волосся поділяють на зони (блоки) і фарбують у різні кольори. Складність залежить від кількості кольорів. Фарбувати можна не лише всю зону, а й окремі пасма. Перехід між блоками може бути плавний або навпаки різкий і контрастний.

До сегментарних також можна віднести техніку *колер-блокінг*, в якій також передбачене фарбування волосся сегментами-блоками, але максимально великими та контрастними і з чіткими межами на геометричній формі стрижки.

Направлення колор-блокінг (Color Blocking) появою своєю зобов'язане Ів Сен-Лорану, який використав у своїй колекції суконь прийом художника Піта Модріана, одного з основоположників абстрактного живопису. Колекції «Мондріан» надихнула на створення дизайнерами в стилі Мондріана інтер'єрів, одягу, зачісок, візажу [2] (рис. 6).

Часто колор-блокінг плутають з технікою Split, в останній передбачений

Рис. 7. Колор-блокінг – Split: а – робота стиліста-колориста Джеймса Ерншоу James Earnshaw], фото Джейден Фа (Jayden Fa)], макіяж – візажист Мег Ліндоу (Meg Lindow), 2021 [@jhair_stylist, @jayen_fa, @meglindowmua]; б – робота колориста Kyleah Sayer Кайлі Сейер, стрижка – перукар Річі Мяо (Richie Miao), 2021 [@hairbykysa, @richiemiao]

розподіл волосся на два великих симетричних сегменти, а також використання двох кольорів, як контрастних так і природніх. Приклад такого фарбування у героїні фільму «Сто один далматинець» Круелли де Віль, ефектна зачіска якої складається із контрастно пофарбованих частин волосся, причому лінія розмежування світлого та темного проходить точно по проділу (рис. 7).

У роботі з креативними техніками виключно важливою є роль дизайнера-стиліста. Його пропозиція щодо колористичного рішення передбачає з одного боку розуміння вимог дизайну, з іншого – здатність створення індивідуального варіанту, коли колір пропонується на основі тяжіння замовника до певного стилю в одязі, мові, поведінці. Адже, один клієнт може мати уподобання щодо класичного стилю, інший щодо образів аніме, манга, авангарду. Виходячи з цього, в одному випадку, фарбування може бути виконане під натуральні кольори, і мати за мету поєднання із строгим стилем, в іншому – неприродні, яскраві, неонові, анілінові і бути частиною авангардного іміджу. Отримання складної кольорової або лінійної композиції

так само вимагає фахової підготовки дизайнера-стиліста.

В залежності від обраного зображення, результати креативного фарбування прямо залежать від застосованих дизайнером фарбників та процесів. Основні групи засобів по зміні кольору волосся, які використовуються для креативних технік є тимчасові, фарби прямої дії, напівперманентні та перманентні, а також знебарвлюючі засоби. Вони відрізняються за фарбувальними властивостями, хімічними, глибиною проникнення у структуру волосся, стійкістю, кольоровою гамою та ін.

Тимчасові – змиваються при першому митті, за допомогою слабких хімічних зв'язків кріпляться до зовнішньої поверхні кутикули (рідкі ополіскувачі, шампуні, муси, гелі, лаки, туш, кольорова крейда для волосся). Для разового фарбування використовуються кольорова крейда, туші та лаки-спреї, за їх допомогою можна виділити акценти в зачісці, забарвити кольорові пасма, нанести зображення та ін.. Пінки, муси, гелі як в яскравих кольорах так і природніх відтінках, у своєму складі містять плівкоутворюючі компоненти, завдяки яким можна отримувати фарбування та одночасно і догляд за волоссям. Популярність тимчасових барвників пояснюється їх мінімальним руйнівним впливом на структуру волосся та короткочасністю дії. Ці барвники часто використовуються для створення тимчасового декорування волосся для показів, вечірок та ін..

Найчастіше в креативному фарбуванні використовуються фарби прямої дії – лосьйони, гелі, креми, маски, шампуні та муси – фарбуючі пігменти цих фарбників здатні покривати поверхню кутикули і частково проникати в неї, їх водорозчинність забезпечує поступове змивання з волосся, більш стійкі ніж тимчасові. Ідеально підходять для створення креативних яскравих кольорових рішень, особливо фантазійних. Фарби прямої дії

також бувають окисними, що робить можливим більш глибоке проникнення фарбуючих речовин у структуру волосся і більш стійке покриття. Найяскравіші кольори відносяться саме до цієї групи.

Напівперманентні фарби – напівстійкі, не здатні висвітлювати природній пігмент, здатні проникати в кутикулу і частково в кортекс, належать до окисних. Мають широку кольорову гаму. З їхньою допомогою можна отримати фарбування волосся в тон в тон, тонування знебарвленого волосся, фарбування окремих пасм, м'яке колорування волосся на одному рівні глибини тону або з різницею в декілька рівнів глибини тону.

Найбільш популярна у використанні група перманентних фарб – найбільш стійкі, проникають і до кутикули, і до кортексу, здатні впливати на природній пігмент меланін, і можуть використовуватись для одномоментного отримання як темнішого так і світлішого кольору від похідного. Володіють підвищеною стійкістю та інтенсивністю забарвлення, мають широку кольорову гаму.

Ще одна група засобів по зміні кольору волосся, яка найчастіше застосовується в креативному фарбуванні – це знебарвлюючі засоби (порошки, креми, пасти), які за рахунок хімічної реакції здатні видаляти як природній так і косметичний колір волосся. Найчастіше знебарвлення використовується як проміжний підготовчий етап процесу фарбування у багатьох складних модних техніках мілірування, колорування, градієнтних, креативних з використанням яскравих кольорів. Знебарвлення є найбільш руйнівним для волосся, робить його сухим та пористим, тому воно потребує додаткового догляду, що забезпечить його відновлення та збереження кольору. Таке волосся тьмяне і потребує додаткового тонування перманентними, напівперманентними, фарбами прямої дії [21, С. 408-415].

З 2016 р. трафарети (макети) розподіляють за декораційними та композиційними принципами за наступними типами: абстрактний рисунок, геометричний рисунок, рисунок у вертикальній або горизонтальній площині, тигрово-леопардовий рисунок (принт).

Абстрактний рисунок представляє композицію із різноманітних ліній. Подекуди плавні, округлі, подекуди складні, незавершені, вони унаочнюють своєрідну боротьбу протилежностей та, водночас, збалансованість речей у світі. Застосовується як на довгому, так і на короткому волоссі.

Геометричний рисунок зазвичай виконується у вигляді композицій, сформованих у вигляді квадратів, прямокутників, кругів, що розділяють об'єм. Можуть відповідати мотивам орнаментів у вигляді клітинки, смужки, ромбу, горошок та ін. [17]. Гарно поєднується із асиметричною стрижкою, котра активно підкреслює прямоту і гостроту образу. такі відомі мотиви орнаментів, як клітинка, смужка, ромб, горошок та ін.

Рисунок у вертикальній або горизонтальній площині найчастіше складається із елементів у вигляді флористичних мотивів, астральних та фауністичних елементів, стилізованих орнаментальних елементів тощо. Цей тип малюнку найчастіше відповідає ідейним імпровізаціям клієнта.

Тигрово-леопардовий рисунок (принт), що представляє собою анімалістичний мотив, користується популярністю у неординарних знаменитостей. Його, наприклад, часто використовує співачка, актриса Нікі Мінаж. Її приваблює не тільки екзотичний вигляд принта, а й візуальні ефекти об'єму та контрасту за умови використання на темному волоссі світлих відтінків, а на світлому – темних.

Висновки. На основі аналізу основних креативних технік фарбування, їхніх особливостей як визначників модних тенденцій в сучасній практиці перукарського дизайну, у роботі вперше виявлено їхній вплив на образ/імідж як дизайн-продукт, одержаний в результаті творчого осмислення ідеї зачіски. Актуальні у світі та в Україні, такі тенденції мають значну клієнтську аудиторію, яку приваблює оригінальність та естетичність образу/іміджу, досягнутого завдяки застосуванню нових дизайн-технологій – піксельної, футуажної, колор-блокінгу. З'ясовано також роль технік та технологій, які впливають на створення фактури волосся, його кольорового забарвлення, в цілому на конструкцію зачіски, сформованих у якості дизайн-ідеї. Здійснений вперше аналіз зразків зачісок, створених техніками креативного фарбування, є основою для узагальнення підходів до художньо-композиційних рішень, в тому числі на основі первинної класифікації типів композицій. Застосування мистецтвознавчого аналізу креативного фарбування волосся дозволив виявити основні тенденції його розвитку у межах сучасного перукарського мистецтва, конкретизувати поняття «футуаж», «градієнтні технології», «сегментарні технології», «колор-блокінг», «піксельна техніка», «дизайн-ідея», «дизайн-проект». Футуаж – техніка та спосіб креативного фарбування, що надає майстру-перукару простір для втілення дизайн-проектів та самовираження, дозволяє досягнути неординарного образу/іміджу на рівні художньої творчості. Подальші дослідження креативного фарбування волосся як об'єкту дизайну передбачають осмислення саме у такому напрямку.

Література

1. Башура А. Г. Половко Н. П., Гладух Е. В. и др. Технология косметических и парфюмерных средств: учебное пособие. Харьков: НФАУ: Золотые страницы, 2002. 272 с.
2. Дудіна Р. Випробування кольором: що таке колор-блок і як використати його в інтер'єрі. 2018. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/service-shopping/design-hack/269403-viprobuvannya-kolorom-scho-take-kolor-blok-i-yak-vikoristati-yogo-v-inter-eri> (дата звернення 20.05.22).
3. Основи перукарської справи : підручник / Н. А. Горбатюк, О. Ш. Зінченко, Г. І. Откидач та ін. Київ: Грамота, 2020. 576 с.
4. Гутьря Л. Г. Парикмахерское мастерство. Харьков : Фолио, 2007. 367 с.
5. Касьян Т. К. Батик: навчально-методичний посібник. Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2011. 68 с.
6. Костюк О. П., Яременко В. В. Самопрезентація засобами зачіски / Actual trends of modern scientific research : the 3rd International scientific and practical conference (September 13-15, 2020). Munich: MDPC Publishing, 2020. P. 147-149.
7. Креативні фарбування і стрижки: фарбування волосся середньої довжини, коротких і довгих локонів. 2020. URL: <https://beautiful-lady.com.ua/2020/09/11/> (дата звернення 20.05.22).
8. Креативне фарбування волосся довгих: Наймодніше фарбування в 2020-2021 році на довге волосся: 110 фото. 2021. URL: <https://healthyhair.net.ua/2021/06/15> (дата звернення 20.05.22).
9. Кричевцова О. В., Кравчук М. В., Струмінська Т. В. Дослідження художніх технік розпису тканин з метою зорової трансформації форми жіночої сукні. *Наукові розробки молоді на сучасному етапі* : тези доповідей XVII Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених та студентів (26-27 квітня 2018 р., Київ). Київ : КНУТД, 2018. Т. 1. С. 203-204.
10. Лубянська С. П. Дизайн зачіски. Київ : Кондор, 2010. 216 с.
11. Михайлова Р. Д., Костюченко О. М. Стиль одягу та його роль у формуванні іміджу. *Культура і мистецтво у сучасному світі*. 2018. Вип. 19. С. 98-110.
12. Михайлова Р., Савіцька О. Колір як композиційно-образний засіб у сучасному іміджетворенні (на прикладі перукарського мистецтва). Новітні технології викладання у сфері індустрії краси: матеріали науково-практичного семінару (9 грудня 2019 року). Полтава: Луганський Національний університет ім. Т. Шевченка. 2019. С. 32–36.
13. Михайлова Р. Д., Федорова Є. В. Про зміст та співвідношення понять «образ» та «імідж». *Вісник КНУКіМ*. Серія: Мистецтвознавство. 2016. Вип. 35. С. 206–217. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.35.2016.158260>
14. Айсіна А. Новий старий тренд: трафаретне фарбування волосся. Ріанна та Дуа Ліпа повертають тренд на футаж. 2022. URL: <https://23-59.ua/novyj-staryj-trend-trafaretno-farbuвання-volossya/> (дата звернення 20.05.22).
15. Пешук Л. В., Бавіка Л. І., Демідов І. М. Технологія парфумерно-косметичних продуктів. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 376 с.
16. Піксельне фарбування волосся. Техніка: пікселі – геометрична техніка фарбування волосся. 2021. URL: <https://healthyhair.net.ua/2021/05/19> (дата звернення 20.05.22).
17. Станко А. Ю., Луцевська О. М. Дизайн-проекування авторського ансамблю одягу з використанням принту "ефект деграде". *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. №6. С. 58-63.
18. Техніка трафаретне фарбування волосся: що таке, види.. 2021. URL: <https://healthyhair.net.ua/2021/01/17> (дата звернення 20.05.22).
19. Шмегельська Ю. В. Біонічне формоутворення в жіночих зачісках початку XXI століття: дис. ... канд. мист. : 17.00.07.

Київ: Київський національний університет культури і мистецтв. 2018. 247 с.

20. Юрченко П. Колористика. Формула успеха. Київ: Горобець. 2008. 88 с.

21. Baki G., Kenneth S. A. Introduction to cosmetic formulation and technology. London: Wiley. 2015. 720 p.

References

1. Bashura, A. H. , Polovko, N. P. & Tladukh, E. V. (2002) *Tetekhnologiya kosmeticheskikh i parfumernykh sredstv* [Technology of cosmetics and perfumes]. Kharkov: NFAU. 272 p. [in Ukrainian]

2. Dudina R. Vyprobuvannya kolorom: shcho take kolor-blok i yak vykorystynyi yoho v intereri [Experimenting with color: what is a color block and how to use it in the interior]. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/service-shopping/design-hack/269403-viprobuvannya-kolorom-scho-take-kolor-blok-i-yak-vikoristati-yogo-v-inter-eri>

(Last accessed: 20.05.2022) [in Ukrainian]

3. Horbatiyk, N. A., Zinchenko, O. Sh., Otkydach, Y.I. (2020). *Osnovy perukarskoi spravy* [Basics of hairdressing]. Kyiv: Hramota. 576. [in Ukrainian]

4. Hutyrya, L. H. (2007) *Parikmakherskoe masterstvo* [Hairdressing skill]. Kharkov: Folio. 367. [in Ukrainian]

5. Kasyan, T. H. (2011) *Batik* [Batik]. Cherkasy. 68. [in Ukrainian]

6. Kostuk, O. P. & Yaremenko, V.V. (2020) *Samoprezentaciya zasobamy zachisky* [Self-presentation by hairstyles] / Actual trends of modern scientific research : The 3rd International scientific and practical conference (September 13-15, 2020). Munich : MDPC Publishing, 147-149. [in German]

7. Kreatyvni farbuвання i strzhky: farbuвання volossya serednoi dovzhyny, korotkykh i dovhykh lokoniv [Creative dyeing and haircuts: dyeing hair of medium length, short and long curls]. URL: <https://beautiful-lady.com.ua/2020/09/11/> (Last accessed: 20.05.2022) [in Ukrainian]

8. Kreatyvne farbuвання volossya dovhykh: Naymodnishe farbuвання v 2020-2021 roci na dovhe volossya [Creative coloring of long hair: The most fashionable coloring in 2020-2021 for long hair: 110 photos]. URL: <https://healthyhair.net.ua/2021/06/15> (Last accessed: 20.05.2022) [in Ukrainian]

9. Krychevtsova, O. V., Kravchuk, M. V., Struminska, T. V. (2018) *Doslidzhennia khudozhnikh tekhnik rozpysu tkanyn z metoiu zorovoi transformatsii formy zhinochoi sukni* [Research of artistic techniques of fabric painting with the aim of visual transformation of the shape of a woman's dress]. *Naukovi rozrobky molodi na suchasnomu etapi* [Scientific developments of youth at the modern stage]: tezy dopovidei XVII Vseukrainskoi naukovoї konferentsii molodykh vchenykh ta studentiv (26-27 kvitnia 2018 r.). Kyiv : KNUUD. 1. 203-204. [in Ukrainian]

10. Lubianska, S. (2010) *Dyzain zachisky* [Hairstyle Design]. Kyiv: Kondor. [in Ukrainian]

11. Mykhaylova, R.D. & Kostuchenko, O. V. (2018). *Styl odyahu ta yoho rol u formuvanni imidzhu*. [Clothing style and its role in image formation]. *Kultura i mystetstvo u suchasnomu sviti - Culture and art in the modern world*. 19. 98-110. [in Ukrainian]

12. Mykhaylova, R.D. & Savitska, O.V. (2019) *Kolir yak kompozyciyno-obraznyy zasib u suchasnomu imidshchetvorenni (na prykladi perukarskoho mystetstva)* [Color as a compositional and figurative tool in modern image creation (on the example of hairdressing art)]. *Novitni tekhnolohii vykladannia u sferi industrii krasy* [Newest teaching technologies in the field of the beauty industry]: materials of the scientific and practical seminar. Poltava. 32–36. [in Ukrainian]

13. Mykhaylova, R.D. & Fedorova, Ie.V (2016) *Pro zmist ponnyat spivvidnoshennya ponnyat «obraz» ta «imidzh»* [About the meaning and relationship of the concepts "image" and "image"] *Visnyk KNUKiM. Seriya: Mystetstvoznavstvo - Bulletin of KNUKiM. Series: Art Studies*. 35. 206–217. [in Ukrainian]

14. Aiyasina, A. (2022). *Novyi staryi trend: trafaretne farbuвання volossya*. Riana ta Dua

Lipa povertaiyt trend na tatuazh. [A new old trend: stencil hair dyeing. Rihanna and Dua Lipa bring back the trend for footwear]. URL: <https://23-59.ua/novyj-staryj-trend-trafaretne-farbuвання-volossya/> (Last accessed: 20.05.2022) [in Ukrainian]

15. Peshuk, L.V., Bavika, L.I. & Demidov, I.M. (2007) Tetekhnologiya parfumerno-kosmetychnykh produktiv [Technology of perfumery and cosmetic products]. Kyiv. 376 p. [in Ukrainian]

16. Pikelne farbuвання volossya. Tekhnika: pikseli – hemrtrychna tekhnika farbuвання [Pixel hair dyeing. Technique: pixels are a geometric hair dyeing technique]. (2021). URL: <https://healthyhair.net.ua/2021/05/19> (Last accessed: 20.05.2022) [in Ukrainian]

17. Stanko, A.Yu. & Lushchevska, O.M (2019) Dyzayn-proektuvannya avtorskoho ansamblu odyahu z vykorystannyam pryntu «efekt dehrade» [Design-projection of the author's ensemble of clothes using the

"degrade effect" print] *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu - Bulletin of the Khmelnytskyi National University*. 58-63. [in Ukrainian]

18. Tekhnika trafaretne farbuвання volossya: shcho take, vydy. [Stencil hair dyeing technique: what it is, types.] (2021). URL: <https://healthyhair.net.ua/2021/01/17> (Last accessed: 20.05.2022) [in Ukrainian]

19. Smehelska, Yu. V. (2018) Bionichne formoutvorennya v zhinochikh zachiskakh pochatku XXI stolittya [Bionic shaping in women's hairstyles of the beginning of the 21st century] : Doctor's of phylosophy thesis: 17.00.07. Kyivskiy natsionalnyi universytet kultury i mystetstv. 247. [in Ukrainian]

20. Yurchenko, P. (2008) Koloristika. Formula uspekha [Coloristics. The formula for success]. Kyiv, 88. [in Ukrainian]

21. Baki, G., Kenneth, S. A. (2015) Introduction to cosmetic formulation and technology. London: Wiley. 720. [in English]

CREATIVE COLORING TECHNIQUES AS THE BASIS OF MODERN HAIRDRESSING DESIGN

SAVITSKA O. V.

Kyiv National University of Culture and Arts, Ukraine

The goal is to explore the main creative painting techniques, their types by technical and technological methods; to reveal visual and image features as determinants of fashion trends in the modern practice of hairdressing design in the world and in Ukraine.

Methodology. The article uses visual-analytical analysis to process samples and written sources, typological analysis to identify criteria for the distribution of samples and their systematization, comparative analysis for visual-stylistic, constructive-compositional analysis of various hairstyles as a product of design.

Results. The commonalities and differences of the main techniques of creative hair dyeing, which are divided by technological features into gradient segmental and stencil methods, are revealed. The results of their application are considered, which demonstrate the similarities

КРЕАТИВНЫЕ КОЛОРИСТИЧЕСКИЕ ТЕХНИКИ КАК ОСНОВА СОВРЕМЕННОГО ПАРИКМАХЕРСКОГО ДИЗАЙНА

САВИЦКАЯ О. В.

Киевский национальный университет культуры и искусств, Украина

Цель: исследовать основные креативные техники покраски, их виды по техническим и технологическим приемам; выявить образно-имиджевые особенности как определители модных тенденций в современной практике парикмахерского дизайна в мире и Украине.

Методология. В статье использованы визуально-аналитический анализ для обработки образцов и письменных источников, типологический для выявления критериев распределения образцов и их систематизации, сравнительный для образно-стилистического, конструктивно-композиционного анализа различных причесок как продукта дизайна.

Результаты. Выявлены черты общности и отличия основных техник креативного окрашивания волос, распределяемых по технологическим особенностям на градиентный сегментарный и

and differences of the visual effect, in particular thanks to the techniques - pixel, footage, color blocking. The role of techniques and technologies in the formation of a design idea and a design project of a hairstyle, as well as the possibility of a result that affects the texture, color and constructive solution, which are decisive for the formation of an image/image, are revealed. Based on the analysis of hairstyle samples created by creative dyeing techniques, the approaches to their artistic and compositional solutions and design are summarized, and a classification of types of compositions as specific design solutions is made.

Scientific novelty. For the first time, the characteristics of the main techniques and technologies of creative coloring as an object of design were formed: the features of artistic and compositional design solutions of hairstyles, created by applying the techniques of "pixel", "futuage", "color-blocking" were systematized; the leading trends in the development of specific types of creative painting, in particular futuage, in the world and in Ukraine were revealed.

Practical significance. Based on the artistic analysis of creative hair dyeing, the trends of its development within the modern hairdressing art are revealed, the ideas of project solutions are presented, the features of the product design in the hairdressing area are indicated, which, thanks to the knowledge of techniques and technologies, acquire highly aesthetic features, and at the same time significant customer demand.

Key words: *footage, gradient technologies, segmental technologies, color-blocking, pixel technique, design-idea, design-project.*

трафаретный способы. Рассмотрены результаты их применения, демонстрирующие черты сходства и отличия визуального эффекта, в частности, благодаря техникам – пиксельной, футуажа, колор-блокинга. Выявлена роль техник и технологий в формировании дизайн-идеи и проекте прически, а также возможности результата, влияющего на фактуру, цветовое и конструктивное решение, решающие для формирования образа/имиджа. На основе анализа образцов причесок, созданных техниками креативного окрашивания, обобщены подходы к их художественно-композиционным решениям и дизайну, составлена классификация типов композиций как конкретных дизайн-решений.

Научная новизна. Сформированы характеристики основных техник и технологий креативного окрашивания как объекта дизайна: систематизированы черты художественно-композиционных дизайнерских решений прически, созданные путем применения техник «пиксель», «футуаж», «колор-блокинг»; выявлены ведущие тенденции развития конкретных разновидностей креативного окрашивания, в частности футуажа, в мире и Украине.

Практическая значимость. На основе искусствоведческого анализа креативного окрашивания волос, выявлены тенденции его развития в рамках современного парикмахерского искусства, представлены идеи проектных решений, отмечены черты дизайн-продукта в области прически, которые, благодаря знаниям техник и технологий, приобретают высоко эстетические черты, а вместе с тем и значительное клиентского спроса

Ключевые слова: *футуаж, градиентные технологии, сегментарные технологии, цвет-блокинг, пиксельная техника, дизайн-идея, дизайн-проект.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРА

[https://doi.org/
10.30857/2617-
0272.2022.2.11](https://doi.org/10.30857/2617-0272.2022.2.11)

Савіцька Олена Володимирівна, аспірантка, кафедра дизайну і технологій, Київський національний університет культури і мистецтв, ORCID 0000-0003-0905-4243, **e-mail:** e.savitskaya1@gmail.com

Цитування за ДСТУ: Савіцька О. В. Креативні колористичні техніки як основа сучасного перукарського дизайну. *Art and design*. 2022. №2(18). С. 137–150.

Citation APA: Савіцька, О. В. (2022) Креативні колористичні техніки як основа сучасного перукарського дизайну. *Art and design*. 2(18). 137–150.